

ERZURUM İL İSTİŞARE TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRİSİ

Kurumumuz, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Kanunu'nun "İstişare komisyonu ve istişare toplantıları" başlıklı 22'nci maddesinde yer alan "Kurum, insan hakları sorunlarını tartışmak ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirir." hükmü kapsamında istişare toplantıları gerçekleştirmekle görevlendirilmiştir. Bu kapsamda 24.08.2022 tarihinde Kurumumuz, Erzurum İlinde Kanun'da bahsi geçen paydaşlarla istişare toplantısı gerçekleştirmiştir.

İnsan hakları sorunlarının tartışılması ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunulması amacıyla düzenlenen toplantıda:

- ▶ *İnsan hakkı ihlallerinin çeşitli yaptırımları olsa da, hak ihlallerinin gerçekleşmeye devam ettiği, eğitim kademelerinde insan hakları temelli derslere yer verilerek bireylerin, hakları ve hak ihlali durumunda başvurabilecekleri mekanizmalar konusunda bilgi sahibi olmalarının sağlanması gerektiği,*
- ▶ *Engelli sağlık kurulu raporunda %40'ın altında bir oran verilen engelli bireylerin belirli durumlarda engelli, belirli durumlarda ise engelsiz olarak nitelendirildiği, bu hususun çeşitli mevzuat hükümlerinde engellilik halinin en az %40 fonksiyon kaybı olarak tanımlanmasından kaynaklandığı, örnek olarak bu kişilerin engelli oldukları ileri sürülerek işe alınmadığı, ancak %40 veya daha yüksek bir oran olmadığı için işe alınmada engelli kotasından da yararlanamadığı,*
- ▶ *Engelli sağlık kurulu raporlarının süreleri ve düzenlenmesindeki kıstaslar hususunda sorunların yaşandığı, bireylerin engellilik durumunda bir değişiklik olmamasına rağmen raporlarını yenilemek zorunda kaldığı, ayrıca konunun sürekli değişen ve dağınık bir mevzuatla düzenlendiği, bu sebeple de engellilik durumunu değerlendirme yöntemlerine ilişkin var olan mevzuatın değiştirilmesi ve çoklu değerlendirmeler sonucu bireyler üzerinde oluşan yükün ortadan kaldırılması yoluyla yaşanan sorunların çözülebileceği,*
- ▶ *Engelli sağlık kurulu raporlarına ilişkin sorunların engelli vatandaşların yanı sıra sağlık çalışanlarını da mağdur ettiği, bir ay içinde farklı hastanelerden alınan iki raporda bile farklı engel oranlarının yer alabildiği ve bu durumun kişiler ve sağlık kurumları arasında çekişmelere yol açabildiği,*
- ▶ *Engellilik meselesi ile ilgili olarak bir kavram karmaşasının yaşanmakta olduğu ve kavramların anlamlarının yeterince bilinmediği, kimi zaman engelli, kimi zaman sakat, kimi zaman özürlü gibi farklı kavramların kullanılmakta olduğu, bu kavramların anlamları ve doğru kullanımı hususunda toplumun bilinçlendirilmesi gerektiği,*
- ▶ *Engelli bireylerle ilgili olarak toplumdaki farkındalık düzeyinin yeterli olmadığı, engelli bireylerle iletişim ve hak temelli yaklaşım konularında toplumun tüm kesimlerinin bilgilendirilmesinin önem arz ettiği,*

- ▶ 2007 yılında Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeyi imzalamasının ardından engellilik alanında önemli gelişmelerin yaşanmasına rağmen sözleşmenin uygulanması noktasında çeşitli sorunlarla karşılaşıldığı, mevcut sorunların tespit edilerek, engelli bireylerin insan haklarından eşit şekilde yararlanabilmesi için çözüm odaklı faaliyetlerde bulunulmasının oldukça önem taşıdığı,
- ▶ Görme engelli bireyler noterde işlem yapmak istediklerinde noterler tarafından kendilerinden iki şahit getirmelerinin istendiği, konuyla ilgili savunuculuk çalışmaları yürütülmesine rağmen Türkiye Noterler Birliği'nin mevzuata uygun davranmamakta ısrar ettiği, bu durumun engellilik temelli ayrımcılığa sebep olduğu,
- ▶ Sivil toplum kuruluşlarının, işbirliği amacıyla kamu kurum ve kuruluşları ile temasa geçmeleri halinde eleştirel olup olmamaları, yaklaşım biçimleri ve siyasi görüşlerine göre bir ayrıma tabi tutulduğu, kamu görevlilerinin sivil toplum kuruluşlarına ilişkin daha adil bir şekilde muamelede bulunmalarının sağlanması gerektiği,
- ▶ Kamu görevlilerinin vatandaşlara yönelik davranışlarının kimi zaman incitici olabildiği, kendilerine başvuran vatandaşlarla iletişim hususunda kamu görevlilerine yönelik bir eğitim programı düzenlenmesinin faydalı olacağı,
- ▶ Üniversitelerde yeniden atama kriterlerinde proje yapma, SCI, SSCI ve benzeri yüksek etkili yayınlar yapma gibi kriterlerin mevcut olduğu, söz konusu uygulamanın, üniversitelerdeki bölümler arasında ve aynı bölüm içinde farklı alanlarda eşitsizlikleri beraberinde getirdiği, aynı zamanda bu uygulama sebebiyle belirli alanlarda proje yapmanın çok güç olduğu, konuyla ilgili olarak eşitliği tesis edebilecek çalışmaların yürütülmesinin önem arz ettiği,
- ▶ Öğrencilerin, kira fiyatlarındaki artış ve öğrenci yurtlarının yetersizliği nedeniyle barınma ve konut hakkına erişimde güçlük çektiği, öğrenci yurtlarının sayısının artırılması ve alternatif çözümler üretilmesi yoluyla bu sorunun ortadan kaldırılmasının mümkün olabileceği,
- ▶ Liselere geçiş sisteminde merkezi sınav puanı ile öğrenci alan okul kontenjanının tüm kontenjan içerisindeki oranının yaklaşık %10 olduğu, belirli bir nüfusun altındaki ilçelerde merkezi sınav uygulaması ile öğrenci alan okulun kalmadığı, Erzurum özelinde Pazaryolu, İspir, Uzundere, Tortum gibi küçük ilçelerde sınavla öğrenci alan okulun mevcut olmadığı, küçük ilçelerdeki yüksek puan alan öğrencilerin yatılı eğitim almamak veya ailelerinin kaygıları gibi nedenlerle daha iyi bir eğitim alabilecekleri okullardan mahrum kaldıkları ve yaşadıkları ilçelerde bulunan sınavsız öğrenci alan okullara devam ettikleri, bu durumun eğitimde fırsat eşitliğini zedelediği, Milli Eğitim Bakanlığı'nın her ilçede en az bir tane sınav puanı ile öğrenci alan okul bulundurmasının oldukça önem arz ettiği,
- ▶ Okullarda gerçekleşen çocuk istismarı ve çocuklara karşı şiddet konularında alınan önlemlerin yeterli olmadığı, konuyla ilgili olarak çocukların okullardaki psikolojik danışmanlara yönlendirildiği, ancak kimi durumlarda farklı uygulamalara da ihtiyaç olduğu, okullarda seminerler düzenlenmesi, çocuklarla psikolog eşliğinde görüşülmesi, çocukların haklarının farkında olabilmelerinin sağlanması ve kendilerini rahatlıkla ifade edebilecekleri bir ortamın sunulması gerektiği,
- ▶ Okullarda güvenlik hizmetlerinin bulunmadığı ve bu sebeple okulların öğretmen ve öğrenciler için güvenli mekânlar olmaktan uzaklaştığı,

► Nene Hatun Çocuk Evleri Sitesi'nde kimi çocukların, ailelerinin yanına gidebilmeleri konusunda onay gelmesine rağmen geçmişlerinin incelenerek ailelerine gönderilmediği, ancak kimi çocukların da herhangi bir dilekçeye gerek olmaksızın ailelerinin yanına gidebildiği, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğu,

► Koruma altındaki kadın ve çocukların güvenliklerinin üst seviyeye çıkarılmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi ve huzurevleri, çocuk evleri gibi merkezlerde kalan bireylerin haklara erişimi konusunda izleme faaliyetlerinin artırılması gerektiği,

► Mülteci kadınlar gibi çoklu ayrımcılığın merkezinde olan grupların haklarının korunması hususunda özel önlemler alınması gerektiği,

► Son dönemde yeterli geliri olmayan şiddet mağduru kadınlara barolar tarafından avukat imkanı sağlanmadığı, bu sebeple kadınların şiddet ortamına geri dönmek zorunda kaldığı, konuyla ilgili Barolar ile işbirliği yapılarak çözüm üretilmesine ihtiyaç olduğu,

► Alevi vatandaşlara yönelik gerçekleşen ayrımcılık konusunda raporlama faaliyetlerinin yürütülmesinin söz konusu ayrımcılığın ortadan kaldırılması bakımından etkili olacağı,

► Bireylerin zaman zaman işyerinde mobbing ile karşılaşabildiği, kamu kurumlarında ve kurumsal nitelikteki şirketlerde mobbing denetiminin her yıl düzenli olarak yapılması gerektiği, işe alımlarda liyakat esasıyla hareket edilmesinin mobbingin ortadan kaldırılması adına önemli bir adım niteliğinde olduğu,

► "Mobbing" kavramının neyi ifade ettiğinin yeterince bilinmediği, üniversitelerde konuyla ilgili seçmeli derslerin yaygınlaştırılarak toplumdaki bilinçlilik düzeyinin artırılabilceği,

► Üniversitelerde görev yapan idari personelin tayin sorununun çözülmesi konusunda çalışmalar yapılarak bu husustaki olumsuz durumların ortadan kaldırılmasına ihtiyaç duyulduğu,

► Bireylerin çeşitli konularda karşılaştıkları mağduriyetlerini ilgili kurumlara iletmeleri üzerine, iletilen hususların söz konusu kurumlar tarafından farklı kurumlara yönlendirildiği ve kurumlara ilettikleri hususlarla ilgili olarak herhangi bir geri dönüş alamadığı,

► Gıda fiyatlarındaki artış nedeniyle kişilerin gıda hakkına erişiminin güçleştiği,

► Elektrik hizmeti veren kurumun, devlete bağlı olduğu dönemde, müracaat edilmesi üzerine vatandaşın talep ettiği noktaya kadar elektrik hattını getirdiği, özelleştirme olduktan sonra ise artık bu hizmetten para alınmakta olduğu ve insanların elektrik hizmetine ulaşabilmek için yüklü miktarda para ödemek durumunda kaldığı, bu durumun önüne geçilmesinin, vatandaşların mağduriyetini ortadan kaldırmak bakımından önem arz ettiği,

► Aşılama oranlarının düştüğü ve aşı karşıtlığının yaygınlaştığı, konuyla ilgili toplumda farkındalık artırıcı çalışmaların yürütülmesi gerektiği

Hususları gündeme gelmiştir.

Kurumumuz tarafından anılan toplantıda dile getirilen görüşler ve talepler bundan sonraki gerçekleştirilecek faaliyetlerde dikkate alınacak; ayrıca konuya ilişkin icrai kurumlara da gerekli bilgilendirmeler yapılacak ve belirli aralıklarla takipleri sağlanacaktır.